

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

4 NOVEMBER 1993

BELEIDSBRIEF

Het economisch beleid in Vlaanderen. Beleidsprioriteiten voor 1994

ingediend
door de heer L. Van den Brande,
minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Economie, KMO,
Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen

INHOUDSOPGAVE

I N L E I D I N G	5
1. ONDERNEMINGEN STIMULEREN	6
1.1. Het nieuwe decreet ter bevordering van de bedrijfsinvesteringen	6
1.2. Clusters	9
1.3. Specifieke steun aan KMO's	12
1.4. Het stimuleren van investeringen vanuit het buitenland	13
1.5. Verankering	15
2 . OMGEVINGSFACTOREN	18
2.1. Infrastructuur	18
2.2. Wetenschapsbeleid	19
2.3. Bedrijfsterreinen ..	22
2.4. Economisch beleid en ruimtelijke ordening	24
2.5. Cultuur en economie	27
2.6. Marketing	28
3. OVERLEG EN WERKGELEGENHEID	30
3.1. Herverdeling van de arbeid	30
3.2. Regionaal beleid	31
3.3. Vlaams Energiebeleid	32

4.	OVERHEID TEN DIENST VAN DE ECONOMIE	35
4.1.	Het economisch overheidsinitiatief	35
4.2.	Verbetering van de dienstverlening aan bedrijven	36
4.3.	Nieuwe instellingen voor Landbouw	39
5.	DE KLEMTONEN IN DE BEGROTING ECONOMIE VOOR 1994	41
5.1.	Algemene evolutie van de begroting economie	41
5.2.	De grote herschikkingen in 1994	41
	Bijlage I: Evolutie van de vastleggingsmachtigingen van de Fondsen voor Economische Expansie en Regionale Reconversie	45
	Bijlage II: Evolutie van de beleidskredieten voor economisch belangrijke infrastructuurwerken	46
	Bijlage III: Evolutie van de begrotingskredieten voor de ondersteuning van Onderzoek en Ontwikkeling	47
	Lijst met de gebruikte afkortingen	48

INLEIDING

Het project “Vlaanderen-Europa 2002” vertrekt in het deel “een werkend Vlaanderen” vanuit de stelling dat onze ondernemingen het fundament vormen voor de creatie van welzijn en werkgelegenheid in Vlaanderen. De Vlaamse overheid zelf dient ondersteunend en complementair ten aanzien van het bedrijfsleven op te treden.

“De Vlaamse economie heeft de afgelopen decennia telkens bijkomende werkgelegenheid geschapen op het moment dat het bedrijfsleven de investeringen opdreef. Investeren en het scheppen van werkgelegenheid zijn in eerste instantie de opdrachten van het bedrijfsleven. Het is echter de taak van de overheid ervoor te zorgen dat het bedrijfsleven zijn opdracht naar behoren kan vervullen en voldoende kans krijgt om zich te ontwikkelen.”

De beleidsbrief voor het jaar 1994 geeft de concrete invulling van deze strategische keuze. Hierbij worden vier krachtlijnen ontwikkeld (telkens beginnend met de letter O) :

- Ondernemingen stimuleren tot groeien en investeren ;
- Omgevingsfactoren voor het bedrijfsleven verbeteren ;
- Overleg organiseren met de sociale partners, onder meer inzake werkgelegenheid ;
- Overheidsinstellingen structureren in functie van de behoeften van het bedrijfsleven.

De **vernieuwde** rol van de overheid in deze strategie is gericht op meer terughoudendheid en selectiviteit, en op een grotere aandacht voor omkadering in plaats van directe **steunverlening**. Zo zal in 1994 de directe steun aan het bedrijfsleven opnieuw worden teruggeschroefd met 2,8 miljard F. Deze middelen worden gerecycleerd naar meer investeringen in infrastructuur en wetenschapsbeleid.

In een recessieperiode ligt het niet voor de hand om een dergelijke keuze te maken. Het is evenwel een strategische beleidsoptie die mikt op het losweken van de economische dynamiek van onze bedrijven. Het is een keuze om de recessie niet te lijf te gaan met overheidsgeld maar om ze te bestrijden door strategisch ondernemerschap.

1. ONDERNEMINGEN STIMULEREN

1.1. Het nieuwe decreet ter bevordering van de bedrijfsinvesteringen

De instrumenten voor het Vlaamse industriële beleid zijn aan een grondige **hernieuwing** toe. De redenen hiervoor zijn tweevoudig.

Enerzijds dwingt de Europese regelgeving inzake mededinging de lidstaten tot een substantiële afbouw van diverse steunmechanismen aan het bedrijfsleven. Het uitgangspunt van de Europese Gemeenschap is dat de concurrentie tussen bedrijven en niet de overheidssteun, de motor van de economische groei in Europa dient te zijn. Zo werd in Vlaanderen de toepassing van de expansiewet van 17 juli 1959 door de Europese Commissie sinds medio 1991 sterk aan banden gelegd.

Anderzijds beschikte Vlaanderen tot voor kort nog steeds over een **beleidsinstrumentarium** dat stamde uit een periode waarin de economische welvaartstaat volledig diende uitgebouwd te worden. Het economisch beleid van de jaren negentig en van de **21ste** eeuw vereist niet langer, zoals in het verleden, lineaire steunmaatregelen, waarvan de effectiviteit thans beperkt is geworden. Vandaag wenst de Vlaamse regering een selectieve steun te verlenen, gericht op strategische en toekomstgerichte bedrijfsinvesteringen.

Vanuit deze twee bekommernissen heb ik een ontwerp van decreet uitgewerkt dat voorziet in de vervanging van de expansiewet van 1959 en tevens een aantal technische aanpassingen in de andere wetten mogelijk maakt. In haar vergadering van 10 maart 1993 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp, waarna het op 8 juni 1993, na de adviezen van de SERV en de Raad

van **State** te hebben ingewonnen, als ontwerp van decreet bij de Vlaamse Raad werd ingediend.

De tekst werd in nauw overleg met de Europese Commissie opgemaakt en is volledig in overeenstemming met de Europese Communautaire kaderregeling inzake overheidssteun aan het Midden- en Kleinbedrijf (de zogenaamde MKB-kaderregeling). Op 15 september 1993 heeft de Europese Commissie dan ook haar goedkeuring gehecht aan de voorgelegde teksten.

Na goedkeuring van het ontwerp in de Vlaamse Raad zullen de expansiewetten volgens de volgende modaliteiten worden toegepast :

- * ondernemingen met minder dan **50** werknemers en een omzet van maximaal 300 miljoen fr. ressorteren onder de toepassing van de wet van **4 augustus 1978**;
- * ondernemingen met een personeelsbestand tussen **50** en 250 werknemers vallen onder de toepassing van het nieuwe decreet voor zover zij een jaaromzet realiseren van ten hoogste 20 miljoen ecu, een maximum balanstotaal hebben van 10 miljoen ecu en ten hoogste één vierde van het kapitaal in het bezit is van één of meerdere ondernemingen die volgens de MKB-kaderregeling niet als kleine of middelgrote ondernemingen kunnen worden beschouwd ;
- * ondernemingen gevestigd in ontwikkelingszones met meer dan **50** werknemers **en/of** een omzet van meer dan 300 miljoen fr., ressorteren onder de toepassing van de wet van **30 december 1970**;
- * ondernemingen die volgens de MKB-kaderregeling niet als kleine of middelgrote ondernemingen kunnen worden beschouwd, kunnen in het kader van het nieuw decreet enkel nog van een tegemoetkoming genieten voor hun investeringen met een ecologisch **belang**. Voor zover ze in een **ontwikkelingszone** zijn gevestigd, is op deze ondernemingen de wet van **30 december 1970** van toepassing.

In het kader van de praktische uitvoering van het nieuwe decreet zullen een **aantal belangrijke vernieuwingen worden doorgevoerd.**

Vooreerst zal een grotere selectiviteit in de steunverlening worden toegepast. De basissteun zal worden verminderd. Projekten met een belangrijk **meertewerkstellings-** of milieueffect of die als van strategisch belang voor de regio worden beschouwd, zullen van een verhoogde steun kunnen genieten.

Verder wordt voorzien in een verhoogde toegankelijkheid voor de ondernemingen die behoren tot een groep met een erkend coördinatiecentrum. Dit zal ongetwijfeld verschillende ondernemingen ertoe aanzetten hun investeringsprojekten, vaak met belangrijke tewerkstellingseffecten, in het Vlaamse Gewest uit te voeren.

Tevens zullen er een aantal administratieve vereenvoudigingen worden doorgevoerd.

Teneinde de expansiewetten van '70 en '78 op eenzelfde manier als het nieuwe decreet te kunnen toepassen, zullen ook de richtlijnen van deze wetten worden aangepast.

De Vlaamse regering zal met de vernieuwde expansiewetten over een instrument beschikken dat het mogelijk maakt om, via selectieve steunverlening aan individuele bedrijven, het Vlaams economisch draagvlak op een optimale manier te ondersteunen.

Wegens de grotere selectiviteit voorziet de Vlaamse regering voor de toepassing van de steun aan de grote ondernemingen en KMO's samen 2,8 miljard F minder middelen in 1994 dan in 1993. De vrijgekomen middelen zullen gerecycleerd worden naar het omgevingsbeleid (zie deel 2 van deze **beleidsbrief**).

1.2. Clusters

De **Vlaamse regering moet tenvolle inwerken op de kwalitatieve elementen** die de mededingingskracht van onze ondernemingen bepalen. Hiertoe heeft ze de bevoegdheden, middelen en instrumenten. Bovendien is reeds gebleken dat de Vlaamse sociale gesprekspartners willen meewerken aan deze voluntaristische aanpak.

Nu reeds stelt de Vlaamse regering middelen en instrumenten ter beschikking van ondernemingen die zich kwalitatief beter willen wapenen voor de internationale mededinging. Zo **wordt steun gegeven aan wetenschappelijk onderzoek, investeringen, beroepsopleiding en exportpromotie**. In het verleden zette de Vlaamse regering het principe door van “één loket” per type overheidssteun. Deze vereenvoudiging was en blijft erg belangrijk voor de ondernemingen.

De Vlaamse regering wil de slagkracht van de ingezette middelen en instrumenten opnieuw gevoelig verhogen. Het recept is eenvoudig : meer samenwerking, betere bundeling van krachten. De verwezenlijking van dit recept kan echter niet zonder een goede motivatie en mobilisatie.

Dit is de basisidee van het “clusterbeleid” dat de Vlaamse regering wenst te voeren : de bedrijfswereld - werkgevers en werknemers- en de ondernemingen aanzetten tot meer samenwerking, onderling en met de overheid, om door kwalitatieve acties beter te kunnen wedijveren in de internationale mededinging.

Het clusterbeleid vertoont twee facetten :

- **overleg en sensibilisering :**

De sterkten en zwakten, kansen en bedreigingen van sectoren en groepen van **bedrijven moeten systematisch in kaart worden gebracht.**

De Vlaamse overheid en haar instellingen voor het sociaal-economisch beleid geven, in dialoog met de sociale gesprekspartners op verschillende vlakken, die “clusters” of groepen van bedrijven aan die over strategische troeven beschikken, en die **door** een offensieve aanpak marktaandeelen in het buitenland kunnen (her)-winnen.

Andere “clusters” staan meer in de vuurlinie en moeten als concurrentieel cluster een gepaste defensieve strategie ontwikkelen.

• **concrete samenwerkingsverbanden**

Door de sensibilisering en het overleg kunnen voorstellen ontstaan voor een tastbare samenwerking binnen de bedrijfswereld en met de overheid en de instellingen voor het sociaal en economisch beleid.

Ondernemingen en sociale gesprekspartners gaan met elkaar en met de overheid een "*partnerschap*" aan voor concrete samenwerking met als doel de gemeenschappelijke troeven in de internationale mededinging te versterken.

Dit partnerschap kan betrekking hebben op één of meer terreinen : wetenschappelijk onderzoek en technologie-overdracht, beroepsopleiding, investeringen, exportpromotie, enz.

De betrokken ministers in de Vlaamse regering bevestigen formeel hun medewerking in dit partnerschap.

Enkele belangrijke **principes** voor dit partnerschap zijn :

- de overheid werkt louter aanvullend op de eigen inspanningen van de bedrijfswereld, en uiteraard binnen de mogelijkheden die de Europese Gemeenschap toelaat ;

- de overeenkomst die een partnerschap bezegelt kan ook globale afspraken bevatten over financiering, maar deze afspraken leiden niet automatisch tot een recht op subsidiëring.

Elk concreet project binnen het partnerschap zal volgens de gebruikelijke criteria door de geëigende instanties beoordeeld worden (zoals expansiesteun door de administratie, onderzoekssteun door het I.W.T., enz.).

Er worden m.a.w. geen nieuwe loketten geopend.

Deze principes verdienen wel aanvulling :

- voor de ondersteuning van produktdesign, -promotie en kwaliteitszorg zal een geëigende werkwijze op punt gesteld moeten worden aangezien de bestaande overheidsinstrumenten hier niet zijn op afgesteld;
- echte samenwerking tussen bedrijven moet ook financieel aangemoedigd worden, door een extra steun bovenop **hetgeen** in de bestaande criteria voorzien is voor individuele bedrijfsdossiers;

Binnen de bedrijfswereld zijn nu al concrete voorstellen voor samenwerkingsverbanden, uitgewerkt. **Er zal eerstdaags worden nagegaan of een partnerschap rond deze voorstellen opportuun is. Deze eerste verwezenlijkingen kunnen een echte mobilisering op gang brengen.**

Het blijkt uit de nu reeds bekende voorstellen dat binnen het Vlaamse bedrijfsleven hoofdzakelijk gezocht wordt naar samenwerking rond wetenschappelijk onderzoek en technologie-overdracht gericht **op** specifieke noden van sectoren **en/of** groepen **van** bedrijven.

Dit is een hoopgevende vaststelling omdat Vlaanderen op het vlak van wetenschappelijk onderzoek en technologie over belangrijke troeven beschikt.

Maar het is ook een bewijs dat de Vlaamse bedrijfswereld geen kunstmatige bescherming zoekt tegen internationale wedijver of de uitdagingen ervan eenzijdig afschuift op kostenfactoren.

1.3. Specifieke steun aan KMO's

In juli 1993 nam de Vlaamse regering een aantal beslissingen die de werking van het Vlaams Waarborgfonds ten behoeve van de KMO's moeten verbeteren en die moeten toelaten dat het zijn rol als instrument van economische ontwikkeling op een meer efficiënte manier kan vervullen.

Het nieuwe werkingsreglement bevat een aantal financieringstechnische maatregelen die de rendabiliteit van het systeem moeten verbeteren.

Daarnaast bevat het ook maatregelen die de toegankelijkheid en de administratieve procedures moeten versoepelen. Zo werd een automatisch systeem van waarborgverlening ingevoerd waarbij de financiële instellingen zelf mogen beslissen over de aflevering van de waarborg. De enige beperking is dat het moet gaan om kredieten betreffende de rechtstreekse financiering van investeringen en dat de financiële instellingen 50 % van het finale risico van de operatie op zich moeten nemen.

Dit Waarborgfonds "nieuwe stijl" zal de komende maanden aan de financiële instellingen worden voorgesteld. Via een doelgerichte sensibiliseringsactie moeten meer banken tot samenwerking gemotiveerd kunnen worden.

In een volgende fase zal tevens worden onderzocht of de werking van het Waarborgfonds nieuwe stijl kan uitgebreid worden tot het verlenen van achtergestelde leningen, naar het voorbeeld van de Garantieregeling Particuliere Participatiemaatschappijen in Nederland.

Door op deze berekende manier te participeren in het financieringsrisico van goede KMO-investeringsprojecten, wil de Vlaamse regering de creativiteit van deze bedrijvengroep maximale ontplooiingskansen geven.

Daarnaast worden de inspanningen van de Vlaamse regering naar startende bedrijven en KMO's die omwille van milieuredenen tot herlocalisatie worden gedwongen, onverminderd verder gezet.

Het stimuleren van investeringen vanuit het buitenland

Het aantrekken van buitenlandse investeerders is meer dan ooit een prioriteit voor de Vlaamse regering. Niet enkel kunnen deze bedrijven zorgen voor meer tewerkstelling in Vlaanderen ; tevens dragen zij door technologie-overdracht bij tot een diversificatie en versterking van onze economie.

Daarom wil de Vlaamse regering een aantrekkelijke economische omgeving creëren, waardoor Vlaanderen een competitief investeringsland voor buitenlandse investeerders is. Specifieke problemen, die buitenlandse investeerders afschrikken, moeten worden weggewerkt. In een aantal gevallen zal bij de federale overheid op maatregelen worden aangedrongen (bv. inzake het fiscaal statuut van distributiecentra, het verkrijgen van arbeidsvergunningen voor topkaders van buitenlandse bedrijven,...).

De coördinatie inzake het aantrekken van buitenlandse investeerders berust bij FIOC. In 1994 worden de werkingsmiddelen van **FIOC** verdubbeld in vergelijking met 1993 (van 65 miljoen frank in 1993 naar 136 miljoen frank in 1994) .

In de eerste plaats worden deze middelen ingezet voor de versterking van FIOC in binnen- en buitenland. Op mijn voorstel wordt FIOC uitgebouwd tot een dienst met afzonderlijk beheer, teneinde de flexibiliteit van de organisatie te verbeteren.

Vanuit Brussel zullen drie bijkomende investeringsprospectoren de Europese markt bewerken. In de Verenigde Staten wordt een FIOC-basis opgericht in de Midwest en in Texas ; in Zuid-Oost-Azië komt er een bijkomende investeringsprospecteur en een technologisch attaché in Tokio.

In de tweede plaats zullen deze middelen worden besteed aan de opvolging van de investeringsseminaries die in 1993 werden georganiseerd en op een intensieve dienstverlening aan de potentiële investeerders in het werkingsgebied van de investeringsprospectoren.

In april 1994 zal ik een grondige evaluatie verrichten van de resultaten van de intensieve acties die in 1993 op touw werden gezet.

Centraal en Oost-Europa

Vanwege het enorme succes van het initiatief van de Vlaamse regering inzake de samenwerking met Centraal en Oost-Europa, wordt ook in 1994 een belangrijk bedrag voor economische samenwerking met Centraal en Oost-Europa op de Vlaamse begroting gereserveerd (373 mio F).

De prioritaire landen blijven Hongarije, Polen, de Tsjechische en de Slovaakse Republieken en de regio Sint-Petersburg.

De doelstelling blijft vanuit Vlaanderen bij te dragen tot het democratiseringsproces in Centraal en Oost-Europa en tot de hervorming en versterking van de economie.

Bij de initiatieven wordt gestreefd naar synergieën met Europese en internationale programma's zoals Phare en Tacis.

1.5. Verankering

De Vlaamse regering zal de verankeringsstrategie verder uitbouwen als een wezenlijke bouwsteen van het economisch beleid. De realisatie hiervan stoelt op vier krachtlijnen.

1. ***Sensibilisatie*** : Terwijl in alle EG-lidstaten een concreet verankeringsbeleid wordt gevoerd, is in Vlaanderen het debat over de zin ervan nog niet ten einde. Dit fenomeen plaatst onze bedrijven in een concurrentieel nadelige positie. Ook in de academische middens is pas recent het belang van deze component voor het economisch beleid onderkend.
2. ***Katalysator*** : De verankeringsinitiatieven dienen op de eerste plaats uit de privé-sektor te komen. De overheid kan rond concrete projecten echter de diverse partijen samenbrengen, om het samenwerkingsproces te versnellen.

De Vlaamse regering is bereid een aantal regelgevingen te herzien die de verankering van familiale ondernemingen moet vergemakkelijken.

- 3 ***Privatiseringen*** : de federale privatiseringen zijn een belangrijke uitdaging voor de verankering. Het feitelijke meerderheidsaandeel van Vlaanderen in de overheidsbedrijven moet gevaloriseerd worden. Daartoe is op mijn kabinet de “Cel Privatiseringen” operationeel.
- 4 ***Strategische sectoren*** : in sectoren zoals de nutsvoorzieningen en de media is een verankeringsstrategie via de overheid de beste waarborg voor de consument. Dit vooral omwille van de ambities van buitenlandse monopolies in deze sectoren.

De Vlaamse regering hecht in het bijzonder een strategische waarde aan de verankering van de media-cluster. Vooral in het licht van de Europese media-strategie is een synergetische aanpak essentieel.

Dit wordt verantwoord op grond van volgende vaststellingen.

1. De media-infrastructuur (pers, tv, kabel, telecommunicatie, post, . ..) groeit als comparatief voordeel voor een land naarmate deze sterker, sneller, flexibeler en veelzijdiger is. Moderne media zijn een bron van economische groei.
2. De media-inhoud sensibiliseert de bevolking en informeert de beslissingsnemers. De media kunnen derhalve een bron van economische en culturele dynamiek teweegbrengen.

Daarom wil de Vlaamse regering op alle deeldomeinen van de media een verankeringsstrategie combineren met een toekomstgerichte investeringspolitiek.

1. **De pers** : het protocol met de geschreven pers versterkt de economische leefbaarheid en het pluralisme.
2. **De televisie** : de taakverdeling tussen open bare en niet-open bare omroep zorgt voor een bedrijfseconomische zelfstandigheid en onafhankelijkheid. De Vlaamse actie rond de Europese richtlijn "TV zonder grenzen" herstelt de culturele component in EG-verband.
3. **De kabel en telecommunicatie** : het naar mekaar toegroeien van beide netten en de privatisering van Belgacom kan ofwel de basis vormen van een buitenlands monopolie ofwel het platform zijn voor nieuwe strategische initiatieven in Vlaanderen. Hiertoe zal een studiesyndicaat kabel worden opgericht.

4. De *film en video* : de departementen economie en cultuur hebben een nieuw decreet uitgewerkt inzake de Vlaamse audiovisuele sector teneinde de slagkracht van deze culturele industrie te vergroten.

2. OMCEVINGSFACTOREN

1. Infrastructuur

Voor het economisch draagvlak van Vlaanderen in het algemeen en voor de bedrijfs-wereld in het bijzonder, is een degelijk uitgebouwd infrastructuurnet van het grootste belang. Vandaar de noodzakelijkheid de nodige budgettaire middelen ter beschikking te stellen voor het onderhoud, de afwerking en de verdere uitbouw van economisch belangrijke projecten (wegen, waterwegen, haveninfrastructuur).

In deze optiek werden de infrastructuurinvesteringen in 1993 aanzienlijk opgevoerd. De in 1993 doorgevoerde verhoging van de dotatie aan het Vlaams Infrastructuurfonds, wordt in 1994 bestendigd (2,8 miljard frank), inbegrepen een beleidskrediet ad 700 miljoen frank voor de versnelde uitvoering van infrastructuurwerken met een belangrijke economische betekenis (Al 8, verdieping Leie en aanleg Verrebroekdok). Deze versnelling wordt mogelijk gemaakt door een overheveling van kredieten uit de begroting economie naar openbare werken.

Een goede wegen-, waterwegen-, haven- en telecommunicatie-infrastructuur is van wezenlijk belang voor Vlaanderen als transport- en exportregio bij uitstek en als Europese poort op de wereldhandel.

Het beschikken over een uitstekende infrastructuur is eveneens een troef voor het aantrekken van buitenlandse investeerders.

Uit een studie van het Nederlands Economisch instituut en Ernst & Young, uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie ("New location factors for mobile investment in Europe", Rotterdam-Londen, april 1992), blijkt dat de beschikbare infrastructuur

een zeer belangrijk criterium is voor het aantrekken van buitenlandse investeerders. In deze studie worden de Europese regio's volgens dit criterium beoordeeld : hieruit blijkt dat Vlaanderen nu reeds tot de 10 best uitgeruste regio's van Europa behoort.

De Vlaamse regering neemt zich voor om de positie van Vlaanderen **in dit verband te consolideren en te verbeteren.**

2.2. Wetenschapsbeleid

Volgens de OESO bestaat er een oorzakelijk verband tussen de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (O & O) en de economische groei van een land of regio. De uitvoering van het industriële beleid kan niet langer zonder dat O & O hiervan een integrerend **deel uitmaakt.**

Het uitbouwen van efficiënte structuren en het voorzien van voldoende middelen inzake onderzoek en ontwikkeling, zijn daarom essentiële bouwstenen van het economisch omgevingsbeleid.

inzake de middelen voor onderzoek en ontwikkeling heeft de Vlaamse regering sinds **1992** een belangrijke inhaalbeweging ingezet. Teneinde de OESO-doelstellingen te kunnen halen (d.i. een uitgaveniveau voor **O & O** van 2 % van het BNP) dient Vlaanderen zijn inspanningen inzake **O & O ruwweg te verdubbelen.** Dit is des te belangrijker aangezien onze belangrijkste handelspartners deze doelstelling reeds halen.

In de begroting voor **1994** heb ik een belangrijke uitbreiding van de beleidsruimte voor **O & O** doorgevoerd.

Het IWT zal in 1994 voor 1,1 miljard nieuwe engagements aangaan, terwijl op het Fonds voor Industriële Ontwikkeling in Vlaanderen (FIOV) voor 2,3 miljard nieuwe verbintenissen kunnen worden vastgelegd.

Dit laatste is een uitbreiding van de beleidsruimte met 1 miljard ten opzichte van vorig jaar, o.a. voor het opstarten van een actieprogramma inzake Informatietechnologie en impulsprogramma's voor nieuwe materialen en biotechnologie.

Het wetenschappelijk onderzoek gericht op het bedrijfsleven moet nog beter worden afgestemd op de *strategische* behoeften van de bedrijven op middellange en lange termijn.

Dit veronderstelt uiteraard een goede aflijning van deze behoeften binnen de bedrijfs-wereld, maar ook een efficiënte communicatie met de onderzoeksploegen binnen en buiten de bedrijven en met de universiteiten en hogescholen.

De Vlaamse regering wil hieraan meer aandacht besteden. De programma's van haar eigen onderzoeksinstituten VITO en IMEC moeten systematisch op deze strategische behoeften van het bedrijfsleven worden gericht. Met de VITO zal een beheers-overeenkomst voor vijf jaar met resultaatsverbintenissen worden afgesloten. Voor IMEC loopt de huidige overeenkomst tot 1995.

De verhoging van de ingezette middelen voor wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling is allernoodzakelijkst, maar ze leidt niet vanzelf tot meer technologische vernieuwing in het Vlaamse bedrijfsleven.

Een onderzoek dat de Stichting Technologie Vlaanderen in mijn opdracht uitvoerde, bracht aan het licht dat nagenoeg de helft van de ondernemingen tussen 10 en 50 werknemers de voorbije twee jaar geen enkele technologische vernieuwing aan producten of productieprocessen heeft doorgevoerd.

Bij de grote ondernemingen is de score beter, maar ook daar zegt één derde niet vernieuwd te hebben.

Dit is een onthutsende vaststelling op een ogenblik dat iedereen erkent dat vernieuwing noodzakelijk is om te kunnen wedijveren . . . en dat méér dan 80 % van het Vlaamse bruto binnenlands produkt op export is gericht !

De Vlaamse regering wil een krachtige campagne lanceren voor een versnelde technologische opwaardering van produkten en processen in Vlaanderen.

De traditionele inspanningen, instrumenten en instellingen voor technologie-overdracht schieten duidelijk tekort. Nieuwe actiemodellen moeten worden uitgedacht, waarbij het principe van de subsidiariteit ten aanzien van de inspanningen van het bedrijfsleven voorop moet staan.

Binnen het wetenschappelijk onderzoek gericht op het bedrijfsleven moet ook het hogervermeld "*clusterbeleid*" vorm krijgen. De acties voor technologische opwaardering zullen hierbij aansluiten.

In het project "Vlaanderen-Europa 2002" ontplooit de Vlaamse regering een actieplan "beter besturen". Ook in de sector van het wetenschappelijk onderzoek gericht op het bedrijfsleven, zal in dit kader een inspanning geleverd moeten worden.

De *doorlooptijd* voor dossiers inzake steun aan wetenschappelijk onderzoek op aanvraag van bedrijven, is in sommige gevallen nog onaanvaardbaar lang.

De Vlaamse regering wil hieraan dringend een oplossing bieden door het aantal stappen in de dossierbehandeling aanzienlijk te verminderen.

2.3. Bedrijfsterreinen

Begin 1993 werd de bevoegdheid inzake de erkenning, het beheer en de subsidiëring van bedrijfsterreinen overgedragen van de sector Ruimtelijke Ordening naar de sector Economie.

Op 19 mei 1993 keurde de Vlaamse regering een nieuw reglementair besluit goed inzake de erkenning, het beheer en de subsidiëring van bedrijfsterreinen en industriële onthaalinfrastructuren (bedrijvencentra en multifunctionele gebouwen).

Op basis van het nieuw reglementair besluit werden de terreinen die reeds over een statuut beschikken, gesubsidieerd vanuit het krediet van 600 miljoen frank dat hiervoor op de begroting voor 1993 werd ingeschreven. In de tweede helft van 1993 wordt aan nieuwe terreinen het statuut verleend teneinde nog in de loop van 1993 het voorziene krediet volledig te kunnen benutten.

Voor 1994 wordt op de begroting Economie een krediet ingeschreven van 311 miljoen frank voor de uitrusting van bedrijfsterreinen.

1993 was een overgangsjaar waarin zowel een nieuw reglementair kader werd ingevoerd, alsook een budgettaire inhaaloperatie werd doorgevoerd door het ter beschikking stellen van 600 miljoen frank voor de financiering van lopende en nieuwe aanvraagdossiers.

Op basis van een goede spreiding van regionale terreinen, een voldoende aanbod van lokale-ambachtelijke terreinen en vertrekkende van reële behoefteramingen, zal het beschikbare krediet van 311 miljoen worden verdeeld.

Op dit ogenblik zijn een zeer beperkt aantal industriezone's op de gewestplannen voorzien die over een statuut beschikken. Het statuut wordt verleend op basis van het ingediende terreinbeheers- en financieringsplan.

Ook gesaneerde bedrijfsterreinen met een nieuwe bedrijfsbestemming komen prioritair in aanmerking.

Economisch Vlaanderen heeft momenteel een grote nood aan een kwalitatief gedifferentieerd aanbod van gespecialiseerde bedrijfsterreinen om flexibel te kunnen inspelen op de snelle bedrijfseconomische ontwikkelingen en vestigingsstrategieën van de binnen- en buitenlandse bedrijven. Naast een goede spreiding, uitrusting en bereikbaarheid van regionale terreinen, dienen volgende types van specifieke terreinen strategisch ingeplant of uitgebreid te worden :

- water (haven-en binnenwateren)- en luchthavengebonden terreinen ;

transport-en distributiezone's en logistieke parken ;

dienstverlenende zone's met goed uitgeruste informatica en telecommunicatienetwerken' , ook wel genoemd 'businesscentra, teleports, headquarters of 'smart-centra';

- research- of wetenschapsparken om de noodzakelijke overgang tussen het toegepast wetenschappelijk onderzoek en bedrijfsmatige toepassingen te ondersteunen, met aanwezigheid van onthaai-en begeleidingsstructuur (innovatie-en incubatiecentra).

In de loop van 1994 zal ik het initiatief nemen om, na de ondertekening van het besluit inzake bedrijfsterreinen, tevens een reglementair kader te creëren voor de Vlaamse researchparken.

2.4. Economisch beleid en ruimtelijke ordening

Bedrijven oefenen een belangrijke impact uit op de ruimtelijke ordening in Vlaanderen. Uiteraard is het belangrijk dat de Vlaamse bedrijven over voldoende ruimte beschikken wanneer zij wensen uit te breiden en te investeren.

Vanuit de zorg voor een aangepaste ruimtelijke ordening, worden ruimtelijke beperkingen aan de bedrijven opgelegd.

Derhalve impliceert het economisch omgevingsbeleid een permanente aandacht voor ruimtelijke ordening en het zoeken naar een harmonisch samengaan van economische en ruimtelijke doelstellingen.

In het kader van het lopende 'Structuurplan Vlaanderen' werd mij gevraagd om vanuit het economisch beleid een ruimtelijke beleidsvisie te formuleren.

De sector economie stelt naar het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen volgende uitgangspunten voorop :

1. Vlaanderen moet zijn intrinsieke troeven en in het bijzonder zijn centrale ligging in West-Europa, ten volle kunnen valorizeren.

Het Ruimtelijk Structuurplan heeft als eerste doelstelling om met respect voor een zorgzame ruimtelijke ordening de ontwikkeling van het economisch potentieel in Vlaanderen, de welvaart en het welzijn van de Vlaamse bevolking mede te ondersteunen.

Basiselementen hierbij zijn :

- Het ruimtelijk beleid moet voorzien in voldoende ruimte voor produktiegebieden en in een kwalitatief hoogstaande economische basisinfrastructuur als elementen van de economische aantrekkelijkheid van het gewest.
 - Het ruimtelijk beleid moet stimulerend werken ten aanzien van de ondernemingsactiviteit. Onder meer via een ondersteunende, positieve en creatieve, planologische regelgeving als aanvullende kracht t.o.v. andere al dan niet beschikbare stimuleringsmaatregelen.
2. Ruimtelijk zal men de macro-structuur van de produktiegebieden met de nodige realiteitszin en in functie van o.m. de technologische ontwikkelingen (dus ook de problemen) moeten herevalueren in relatie tot de ontwikkelingscriteria- en middelen in de overige hoofdstructuren. Om de vijf jaar zijn de prioritaire keuzes die men ruimtelijk tussen alle hoofdstructuren moet maken, te heronderhandelen in dit "cyclische" principe.
3. Er wordt een vierdelige hiërarchie van bedrijven-parken bepaald.
- a. In de eerste plaats zijn er de grotere 'haven- en luchthavengebonden bedrijfsruimten' met bijhorende overslag- en transportfaciliteiten.
 - b. Op de tweede plaats voorziet men een aantal 'regionale produktie-parken en polyvalente produktieparken' die bij voorkeur worden gelokaliseerd op ruimtelijke en economisch-strategische plaatsen, namelijk langs de belangrijkste hoofdverbindingen op interceptiepunten nabij de grotere bevolkingsconcentraties.

- c. Het derde niveau in de hiërarchie bestaat uit een structureel netwerk van beperktere 'subregionale produktieparken' ter ondersteuning van de 'middelgrote steden' op de internationale hoofdassen, teneinde een betere herverdeling en vermindering van de mobiliteitsvolumes **in de hand te werken**.
- d. Het vierde niveau wordt gevormd door de 'subregionale/lokale bedrijfsterreinen, gelegen buiten de grote ontwikkelingssassen'.
- In bepaalde tussengebieden, ook 'restrictiegebieden' genoemd, bestaat een duidelijke hiërarchie van kernen, waarbij de meest bereikbare draagkrachtige centrale plaatsen een echte regionale ondersteuning bieden, vooral voor de meestal middelgrote tot kleine bedrijven.
- In of nabij deze 'centrumgemeenten' **in de restrictiezones wordt** in principe een herbundeling van bedrijven op een 'subregionaal/lokaal bedrijvenpark' met 'aangepaste afmetingen' voorzien.
4. **In** het verdere planproces zal de sector Economie een ruimtelijke begroting trachten op te maken voor bedrijfsterreinen met aanduiding van bijhorende kwalitatieve indicaties. De behoeftenprognose voor de periode tot 2001 van ongeveer **7000ha**, zoals geraamd door de GOM's in 1992, **zal** daarbij minimaal mede als basis gelden, aangevuld met bijzondere aandacht voor zeehaven- en luchthavengebieden. De vraag naar 'produktieruimte' zal ook onderbouwd worden met kwalitatieve elementen.

Zonder volledigheid na te streven kan men nu al een aantal onzekerheden opsommen. Conjunctuurschommelingen zijn op halflange termijn nauwelijks voorspelbaar gebleken. Wijzigingen in de arbeidsprocessen zullen in sommige sectoren tot nieuwe terreincoëfficiënten leiden.

Nieuwe transport- en telecommunicatiemiddelen kunnen de spreiding en de bedrijfsomvang (terreinruimte en aantal werknemers) in sommige takken volledig wijzigen, wat nu al aantoonbaar is in de analyses van de periode 1982-1990.

2.5. Cultuur en economie

Zowel in de politiek-economische als de managementsliteratuur is pas recent de determinerende invloed van de "Culturele component" in het economisch proces onderkend.

"Cultuur", gedefinieerd als waarden-collectief (ondernemingszin, motivatie, creativiteit, loyaliteit, identiteit, besef, generatief denken, enz.) wordt meer en meer beschouwd als de vijfde, vooralsnog miskende produktiefactor naast arbeid, kapitaal, grondstoffen en technologie. Het blijkt dat landen en bedrijven die over dezelfde klassieke produktiefactoren beschikken, verschillend groeien met als enige verklarende variabele de culturele component : d.w.z. cultuurverschillen zijn een competitief voor- of nadeel voor bedrijven en landen.

Terwijl het vooruitstrevende bedrijfsleven dit incorporeert in haar managementstrategie en prioritair een organisatie-cultuur opbouwt rond waarden, normen, imago, communicatie enz., is het beleid zich te weinig bewust van het belang hiervan.

Het beleid verwaarloost wellicht te veel het "klimaat" en de attitudes van ondernemers en bevolking in het economisch proces.

Dit wordt de "cultureel gedreven markteconomie" genoemd, waarin de cultuur (de culturele waarden) als potentiële krachtbron wordt gezien voor de economische groei. De Vlaamse overheid wil deze nieuwe beleidsconcepten als leidraad hanteren voor haar economische strategie.

De volgende economische wetmatigheden vinden hun weerslag in het beleid.

1. Strategische beslissingen zijn partieel beïnvloed door culturele factoren zoals clustering, culturele identiteit, waardepatronen. ***Het behoud en het versterken van nationale beslissingscentra (verankering leidt tot een competitief voordeel.***

2. De bekendheid, het vertrouwen en het imago van een streek is een competitief voordeel voor export, het aantrekken van buitenlandse investeringen en de handelsrelaties' in het algemeen. Dit imago is gedeeltelijk gebouwd op niet-economische, culturele factoren. Niet alleen moet een land werken aan een kwaliteitsvol profiel, maar vooral ook dient het internationaal gecommuniceerd te worden.
3. De mentaliteit van een bevolking beïnvloedt mede de graad van ondernemingszin, de arbeidsmotivatie, het scholingsniveau, de innovatiewil, enz.. Deze cultuurpsychologische componenten, kunnen door het overheersende waardenpatroon worden beïnvloed.
4. Een optimaal Europees beleid moet daarom een evenwicht vormen tussen het afbouwen van technische verschillen en het stimuleren van de cultuurverschillen (bv. het volt-volume van de stopcontacten harmoniseren en de designverschillen versterken zal de concurrentie én de globale markt vergroten).

Een optimaal Europees beleid moet een eenheidsmarkt combineren met een beleid van groeipolen in alle regio's. liet Europese regionale beleid kan zich niet langer beperken tot het investeren in materiële infrastructuur.

2.6. Marketing

De Vlaamse regering zal verder voorrang verlenen aan het ombuigen van een belangrijke lacune in het Vlaamse bedrijfsleven inzake marketingstrategie.

Deze handicap is op de eerste plaats een cultureel gegeven en vergt daarom een mentaliteitswijziging. Het uit zich vooral in een relatieve Vlaamse achterstand in produktontwikkeling, kwaliteitsdenken en communicatie. Op elk van deze domeinen worden specifieke maatregelen voorzien of uitgevoerd.

1. **Produktontwikkeling** : zowel op onderwijs- als op interprofessioneel vlak wordt een initiatief onderzocht om produktontwikkeling sterker ingang te doen vinden in het bedrijfsleven.
2. **Kwaliteitszorg** : via het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg wordt het ISO-certificaat en een kwaliteitslogo gepromoveerd in de bedrijven via een breed actieprogramma.
3. **Communicatie** : de Vlaamse overheid steunt diverse initiatieven die de merknaam "Vlaanderen" als kwaliteitslabel internationaal verspreiden (culturele ambassadeurs, investeringsmissies) en die in het eigen land de bedrijven aansporen tot meer communicatie. (Vlaamse Openbedrijvendag, Vlaamse Dag van de Klant, Vlaanderen-Denemarken enz.). Flanders Technology zal in zijn nieuw opzet een breder aanbod van bedrijven mobiliseren.

3. OVERLEG EN WERKGELEGENHEID

3.1. Herverdeling van de arbeid

De Vlaamse regering heeft zich in de Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie principieel bereid verklaard om formules van arbeidshetverdeling aan te moedigen, waarbij eenzelfde arbeidsvolume op vrijwillige basis gespreid wordt over meer werknemers en mits minimaal behoud van het totaal arbeidsvolume in de onderneming.

Hiertoe wil ze financiële ondersteuning geven aan de werkgevers die door één van de volgende formules bijdragen tot herverdeling van de arbeid :

- loopbaanonderbeking (voltijds of deeltijds),
- deeltijd-arbeid,
- in- en uitgroebanen inzonderheid deeltijds brugpensioen,
- andere formules.

Deze formules dienen aan te sluiten op voorstellen **die op federaal vlak aanvaard zijn.**

In de begroting voor 1994 heeft de Vlaamse regering hiervoor 1.236 mln BEF voorzien.

Ondertussen heeft het eerste luik van deze federale ronde volgende maatregelen inzake herverdeling van de arbeid opgeleverd :

- halftijds brugpensioen,
- uitbreiding van het recht op loopbaanonderbreking

- begeleiding van preventieve arbeidsherverdeling bij herstructurering van ondernemingen.

De tweede federale ronde, geïntegreerd in de besprekingen over een “sociaal pact”, zal verdere mogelijkheden voor herverdeling van arbeid verkennen.

De Vlaamse regering zal nu reeds, zoals afgesproken, in overleg met de sociale gesprekspartners een concreet voorstel formuleren over de formules en de voorwaarden voor ondersteuning van deeltijdarbeid.

Recente studies en aanbevelingen van ondermeer het federale Planbureau en de E.G. onderstrepen de noodzaak om de voorstellen voor aanmoediging van deeltijds werk door te zetten.

3.2. Regionaal beleid

In het project “Vlaanderen-Europa 2002” staat de evenwichtige spreiding van werkgelegenheid en economische ontwikkeling binnen Vlaanderen voorop.

Het regionaal beleid zal achtergebleven gebieden blijven ondersteunen in hun inzet om een ontwikkelingsachterstand in te lopen. Maar ook meer welvarende regio's zullen door een aangepast beleid de mogelijkheid moeten behouden om hun groei te consolideren.

Het regionaal beleid moet meer van onderuit worden gevoed, door strategisch denken van de subregio's zelf.

Hiertoe zullen samenwerkingsverbanden voor strategische planning op subregionaal vlak worden ondersteund, mits de coördinatie met de bestaande instellingen voor streekontwikkeling (de G.O.M.'s) gewaarborgd is.

De krachtlijnen van het gevoerde regionaal en subregionaal beleid zijn :

- nadruk op ondersteuning van investeringen,

veel grotere responsabilisering van private partners in projecten en programma's,
- integratie van het regionaal beleid in de verschillende beleidsterreinen.

Deze krachtlijnen zullen ook gelegd worden in de operationele programma's die ingediend worden voor betoelaging uit de Europese structuurfondsen.

Nog voor het jaareinde 1993 beslist de Europese Commissie over de gebieden die in *aanmerking komen voor "doelstelling 2" of "doelstelling 5b". De Vlaamse regering streeft een maximale erkenning na, uiteraard binnen de opgelegde voorwaarden.

Het programma voor de impulsgebieden wordt in 1994 afgerond.

3.3. Vlaams Energiebeleid

Energiebeleid

Het overleg over de doelstellingen en de vormgeving van het beleid voor Rationeel Gebruik van Energie (R.G.E.) zal verdergezet worden, zowel binnen de bevoegde commissie van de Vlaamse Raad als binnen het Vlaams Energie-overleg (VL.E.O.).

Als eerste concrete resultaat van dit overleg wens ik in 1994 een convenant **af te sluiten met de energie-distributiesector**, waarin een tastbare inspanning voor R.G.E. wordt afgesproken.

In deze convenant verbinden de energie-verdelers zich om samen met de overheid en de gebruikers van energie een Waarborgfonds te financieren, dat het lange-termijn rendement garandeert van concrete investeringsprojecten inzake R.G.E.

Omdat de rendabiliteit van R.G.E.-projecten inzake Warmte-Kracht-Koppeling (W.K.K.) in belangrijke mate bepaald wordt door de prijs die verkregen wordt voor de geleverde elektriciteit en de prijs die betaald wordt voor de grondstof, moet het Vlaamse Gewest volwaardig kunnen deelnemen aan de werkzaamheden van het Controlecomité voor de Elektriciteit en het Gas.

Die volwaardige gewestelijke *betrokkenheid* wil ik vastleggen in een samenwerkings-akkoord tussen de gewesten en het Controlecomité.

Het luik van het Vlaams Impulsprogramma voor Energie- Technologie (VLIET) dat op de bedrijven gericht is, wordt nog in het najaar 1993 opgestart. Dit betekent een ondersteuning van circa 600 miljoen frank aan technologisch onderzoek en ontwikkeling voor energie-technologieën.

Als onderdeel van de beheersovereenkomst 1994-1998 tussen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (de *V.I.T.O.*), zal aan deze instelling een belangrijke opdracht gegeven worden rond onderzoek en demonstratie inzake Rationeel Gebruik van Energie. Het VITO zal tevens deelnemen aan de diverse Europese en internationale programma's voor verspreiding van RCE-technieken en technologieën.

Een belangrijke impuls gaat uit naar de eventuele exploitatie van methaangas uit de steenkoollagen van het Kempense bekken. Nu reeds heb ik een pilootproject gestart, waarin de economische haalbaarheid wordt nagegaan van de technologie voor methaangaswinning. Omdat de private sector haar interesse reeds duidelijk te kennen gaf, zal ik de voorbereiding van de nieuwe regelgeving inzake vergunningen en concessies voor de exploitatie spoedig afronden. Mijn administratie stelt een competitieve en doorzichtige gunningsprocedure op punt.

Daartoe zullen vertegenwoordigers van de verschillende administraties en instellingen uitgenodigd worden voor een reeks confrontatiegesprekken met KMO-bedrijfsleiders en in een slotronde met de KMO-organisaties.

De selectie van de KMO's gebeurde op basis van de volgende criteria : evenwichtige verdeling volgens de dimensieklasse (0-5, 6-49 en 50 en meer werknemers), de regionale spreiding en de aanwezigheid van de verschillende sectoren.

De selectie van de bedrijven werd toevertrouwd aan de SERV, in overleg met het VIZO.

De resultaten van dit projekt moeten uitmonden in een "witboek" met prioritaire aandachtspunten. Dit witboek is een sterkten - zwakten-analyse van de bestaande steunmaatregelen, reglementeringen en procedures.

De geformuleerde conclusies zullen aan de SERV worden voorgelegd vooraleer te worden omgezet in concrete beleidsvoorstellen.

Voor de dossierbehandeling van de steun aan de bedrijfsinvesteringen van KMO's en grotere ondernemingen, zal de administratie Economie inzake dienstverlening een dubbel doel nastreven :

- enerzijds zal een betere informatie naar de bedrijven toe worden georganiseerd door een nieuwe publicatie over de richtlijnen in uitvoering van het nieuwe decreet op de bedrijfsinvesteringen en van de bestaande wetten ;
- anderzijds zal de administratie haar **eigen interne** procedure kritisch evalueren, **teneinde de doorlooptijd van de dossiers te kunnen** beperken.

Ook het VIZO, dat de vorming en de begeleiding van zelfstandigen en KMO's coördineert, zal haar dienstverlening verder verbeteren.

Vanuit deze uitgangspunten heb ik op 30 september 1993 aan de Vlaamse Raad mijn standpunt medegedeeld over de toekomst van **GIMV, GIMVINDUS, VMH, KS en LIM.**

Wat de GIMV betreft, is het essentieel dat deze instelling zich opnieuw tot haar kerntaken zou beperken, m.n. het stimuleren van activiteiten die de normale werking van de markt niet voortbrengt. Deze activiteiten betreffen vooral investeringsprojecten met een langer tijdsperspectief en een hogere risicograad dan in de markt voorhanden is.

Ook de instrumenten van het reconversiebeleid **in Limburg zullen hervormd worden** in het licht van de noodzaak van een betere controle, een grotere transparantie en meer selectiviteit.

Zodra de Raden van Bestuur van de overheidsholdings zullen vernieuwd zijn, d.w.z. voor het einde van 1993, zullen zij de opdracht krijgen om voor einde 1994 een rapport neer te leggen bij de Vlaamse regering, waarin deze strategische krachtlijnen worden geconcretiseerd en onderzocht wordt hoe de private sector hierbij betrokken kan worden.

4.2. **Verbetering van de dienstverlening aan bedrijven**

Op mijn initiatief zal de administratie Economie in oktober starten met een "**KMO gewetensonderzoek**". Bedoeling is na te gaan of en in hoever de Vlaamse overheidsinstellingen en de reglementeringen voor de KMO's en de zelfstandigen een hulp en steun zijn voor deze ondernemers.

4. OVERHEID TEN DIENST VAN DE ECONOMIE

4.1. Het economisch overheidsinitiatief

Zowel vanuit de economische theorie als vanuit concrete ervaringen inzake overheids-optreden is de behoefte gegroeid om het economisch overheidsinitiatief beter te omlijnen en in elk specifiek geval te motiveren. De uitgangspunten van de Vlaamse regering zijn de volgende :

- De Vlaamse economie steunt op de eerste plaats op de werking van de *markt*. Overheidsoptreden moet terughoudend zijn en kan nooit de normale werking van de markt verdringen. Uiteraard kan een regulerende werking van de overheid in de markt verantwoord zijn (bv het waarborgen van sociale voorzieningen of het verbieden van gevaarlijke produkten).
- Overheidsoptreden kan verantwoord zijn in die gevallen waar problemen voortspruiten uit het ontbreken van markten ("missing markets"). De bescherming van het milieu en van innovatieve uitvindingen zijn voorbeelden van problemen die voortkomen uit het ontbreken van markten. Ook het stabiliseren van het aandeelhouderschap binnen bedrijven is een objectieve behoefte van de Vlaamse economie, die de markt niet spontaan voortbrengt. Zelfs in deze probleemgevallen dient een corrigerend overheidsoptreden selectief en voorzichtig te zijn.
- Overheidsoptreden dient volledig *doorzichtig* te zijn. Een gebrek aan selectiviteit in het overheidsoptreden leidt tot een ondoorzichtig kluwen en problemen van belangenvermenging.
- De contole op het overheidsinitiatief dient effectief en aangepast te zijn.

Nu **de** opstartfase van het **VIZO** voorbij is, wordt voluit gewerkt aan de realisatie van de doelstellingen van het decreet van 23 januari 1991 betreffende de vorming en de begeleiding van de zelfstandigen en de KMO's.

Van het totale VIZO budget gaat ruim, 1,34 miljard naar de opleiding- en vormingsactiviteiten. Het vormingsaanbod voor de Vlaamse zelfstandigen en KMO's is dan ook bijzonder belangrijk.

Het life-long-opleidingssysteem, dat door het VIZO wordt gecoördineerd en door de centra wordt georganiseerd, heeft zijn nut bewezen. Het betekent niet alleen een goede start maar ook het behoud van een gelijke tred met de ontwikkelingen op de markt. Meer en meer toekomstige en huidige zelfstandigen en ondernemers van KMO's weten dan ook het systeem te waarderen. Gedurende het cursusjaar 1991-1992 volgden in de ondernemersopleiding 16.000 cursisten de cursussen bedrijfsbeheer en 19.185 cursisten de cursussen beroepskennis. Ongeveer 9.000 leerlingen waren verbonden met een leerovereenkomst of een leerverbintenis. **In** liet totaal werden 8 miljoen vormingsuren erkend en gesubsidieerd.

Het VIZO dient nu zijn vormingsbeleid voornamelijk af te stemmen op de kwaliteit. De uitbouw van een degelijk flexibel systeem moet worden beoogd. Een permanente produktontwikkeling en voortdurende kwaliteitscontrole door pedagogisch toezicht zijn hierbij een noodzaak.

Ook dient werk te worden gemaakt van de coördinatie van het opleidingsaanbod in Vlaanderen, zonder de eigenheid en de specifieke doelstellingen te ontkennen. Dit kan alleen maar het efficiënt gebruik van de beschikbare middelen verhogen.

Hoewel slechts een beperkt deel van het VIZO budget wordt besteed aan bedrijfsbegeleiding, betekent dit niet dat bedrijfsadvies niet belangrijk is. De grote nood aan bedrijfsadvies voor starters, zelfstandigen en KMO's staat vast.

Het VIZO **moet zowel door de uitbouw** van zijn eigen dienst tot een volwaardig adviesbureau als door de erkenning van de privé bedrijfsadviseurs de nodige service bieden.

De vereenvoudiging van de administratieve regelen die van toepassing zijn op zelfstandigen en KMO's, wat ook een taak is van het VIZO, kan na de recente 'goedkeuring van het besluit door de Vlaamse regering terzake **nu** volop in werking **treden**.

4.3. Nieuwe instellingen voor landbouw

Ingevolge de Bijzondere Wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (het Sint-Michielsakkoord) zijn de gewesten voortaan bevoegd voor de volgende land bouwmaterialies :

- promotiebeleid voor land en tuinbouwprodukten ;
- landbouwinvesteringsfonds ;
- steun aan de landbouw in probleemgebieden en plattelandsontwikkeling ;
- De toepassing van de Europese maatregelen in het raam van het gemeenschappelijk landbouwbeleid die betrekking hebben op het leefmilieu en op de landinrichting, de bosbouw en het natuurbehoud.

in eerste orde zal **continuïteit** in het beleid en de inpassing van deze landbouwmaterialies in het economisch beleid van Vlaanderen worden nagestreefd. Het landbouwbeleid is in de EEG evenwel uitgegroeid tot de sector waarin de Europese Commissie een belangrijke en centrale rol speelt en waarin de realisatie van de

eenheidsmarkt quasi voltooid is. **Dit** houdt in dat de invulling van het Vlaamse landbouwbeleid voor de betrokken materies dient te gebeuren binnen de klijtlijnen die door de **EEG** zijn getrokken.

De promotie van de land- en tuinbouwprodukten moet leiden tot de profilering van het Vlaamse produkt dat zowel in binnen- als buitenland, een kwaliteitskenmerk heeft verworven. Daartoe moet een Vlaams kwaliteitslabel worden ingevoerd evenals een bescherming van de produkten van Vlaamse of lokale oorsprong. De middelen voor dit beleid worden samengebracht in het Vlaams Fonds voor de promotie van de produkten van de Landbouw, Tuinbouw en Zeevisserij dat in **1994** operationeel zal worden.

In de schoot van het Fonds wordt een adviesorgaan opgericht, de Consultatieve Raad, waarin de beroepssectoren zijn vertegenwoordigd en aldus participeren in het promotiebeleid.

Betreffende het landbouwinvesteringsfonds blijft de sinds 15 februari **1992** op federaal vlak ingevoerde nieuwe L.I.F.-reglementering van kracht. Door dit Fonds stelt de Vlaams regering middelen ter beschikking van de Land- en Tuinbouwbedrijven die hen moeten toelaten de rendabiliteit van hun bedrijfsvoering te verzekeren en te verhogen en hun competitiviteit waarborgen.

De Vlaamse regering neemt zich tevens voor een eigen Vlaams landbouwbeleid te ontwikkelen, waarin de klemtoon wordt gelegd op de gezinsbedrijven. Milieuvriendelijke en toekomstgerichte investeringen zullen in het bijzonder worden aangemoedigd. Hiervoor zullen extra middelen worden vrijgemaakt (zie hiervoor de beleidsbrief "Landbouw").

5. DE KLEMTONEN IN DE BEGROTING ECONOMIE VOOR 1994

5.1. Algemene evolutie van de begroting economie

	FEERR-GO	FEERR-KM0	FIOV + IWT	Fonds Koop- vaardij	Economisch beleid (*)	Totaal
1990	9.725	5.400	1.658	6.600	10.471,9	33.854,9
1991	7.200	4.600	2.890	3.000	12.925,s	30.115,6
1992	5.000	5.250	2.976	3.200	10.864,4	27.290,4
1993	3.700	4.074	2.785		6.901,3	18.260,3
1994	2.300	3.407,s	3.400		10.901,s	20.009

(*) Algemeen Economisch Beleid (51.1) - Energie (51.5) - Natuurlijke rijkdommen (51.6) - Industriële vernieuwing (51.7) en Extern Economisch beleid (51.9)

5.2. De grote herschikkingen in 1994

De vastleggingsmachtigingen van de Fondsen voor de Economische Expansie en Regionale Reconversie worden opnieuw substantieel verminderd (zie bijlage I). De lineaire en quasi automatische investeringssteun aan ondernemingen wordt in 1994 verder afgebouwd met 2,8 miljard frank. De budgettaire beleidsruimte die hierdoor vrijkomt, zal grotendeels worden aangewend voor de versnelde uitvoering van een aantal infrastructuurwerken met een belangrijke economische weerslag (Al 8, verdieping Leie en aanleg Verrebroekdok) en de verhoging van de middelen voor het **wetenschappelijk onderzoek (bijlage II en III)**.

De globale verhoging van het budget economie in 1994 is het gevolg van een reeks belangrijke bijkomende uitgaven :

- **de** uitvoering van de Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie waarvoor op de begroting economie een nieuw krediet van 1.236 miljoen frank werd ingeschreven ter ondersteuning van initiatieven **in het kader van de arbeidsherverdeling** ;
- pensioenwachtvergoedingen voor de mijnwerkers die in 1994 opnieuw ten laste vallen van de Vlaamse begroting (1.173,8 miljoen frank) ;
- **de** aflossing van de rentelasten van het consortiumkrediet dat op 16 juli 1987 werd afgesloten voor de financiering van de herstructurering van de K.S. (3.139 miljoen frank).

Verder zal het aantrekkingsbeleid voor buitenlandse investeerders worden gedynamiseerd. De werking van FIOC zal in binnen- en buitenland worden versterkt, waarbij FIOC in Brussel zal worden omgevormd tot een dienst met afzonderlijk beheer. De werkingsmiddelen van FIOC worden opgetrokken tot 136,7 miljoen frank (1993 : 65 miljoen frank).

De subsidies aan de filmnijverheid worden geheroriënteerd. In het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994 wordt de aanzet gegeven tot een gecoördineerd Vlaams Audiovisueel beleid waarbij de middelen uit de begrotingen economie en cultuur zullen worden samengebracht **in een Vlaams Audiovisueel Fonds. De dotatie uit de Begroting economie aan dit Fonds zal in 1994 145,9 miljoen frank bedragen** (1993 : 104 miljoen frank).

Het impulsprogramma zal in 1994 worden afgerond en vervangen **door een nieuw regionaal beleid. Voor de ondersteuning van de regionale instellingen bij de opmaak van strategische beleidsvisies op middellange termijn, wordt in 1994 100 miljoen frank voorzien.**

Ingevolge de goedkeuring van het **Sint-Michielsakkoord** worden een aantal landbouwbevoegdheden overgeheveld, waarvoor in de begroting 1994 de nodige kredieten worden ingeschreven.

Tenslotte worden nog bijkomende kredieten voorzien voor de stimulering van het toegepast wetenschappelijk onderzoek. Hiertoe wordt de machtiging van het Fonds voor Industrieel Onderzoek in Vlaanderen verhoogd met 1 miljard frank tot 2,3 miljard frank.

Vanaf **1994 worden** in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap geen middelen **meer voorzien om een kapitaalsverhoging bij de GIMV door te voeren** (1993 : 250 miljoen frank)

Verzamелende tabel van de belangrijkste herschikkingen
in vergelijking met de begroting **1993**

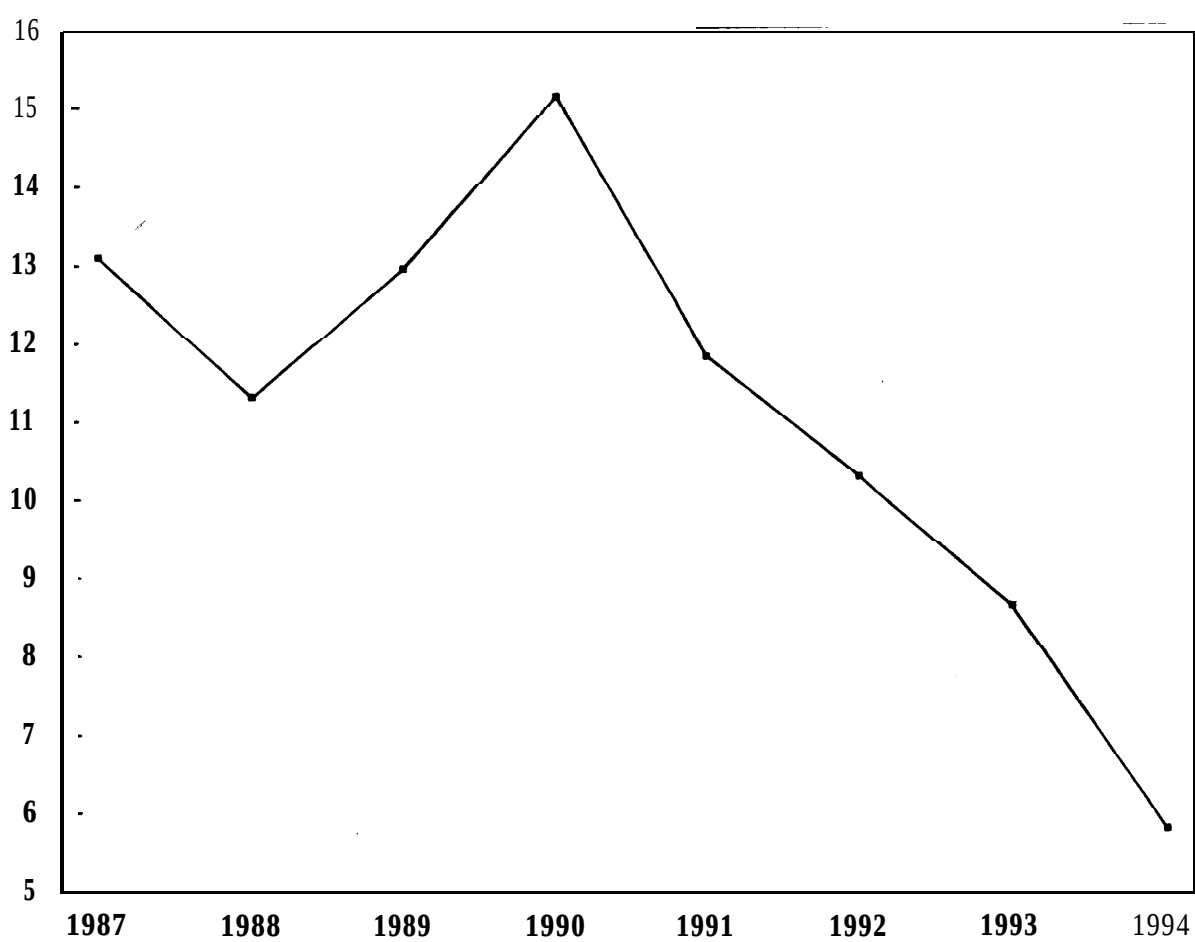
In i n

- Vastleggingsmachtigingen Expansiefondsen	- 2.866
- Impulsprogramma en regionaal beleid	- 214
- Tussenkomsten in de interesten op leningen toegestaan ingevolge de wet van 23 augustus 1948	- 500
- Economische overheidsinitiatief	- 150
- Financiering CIMV	- 250

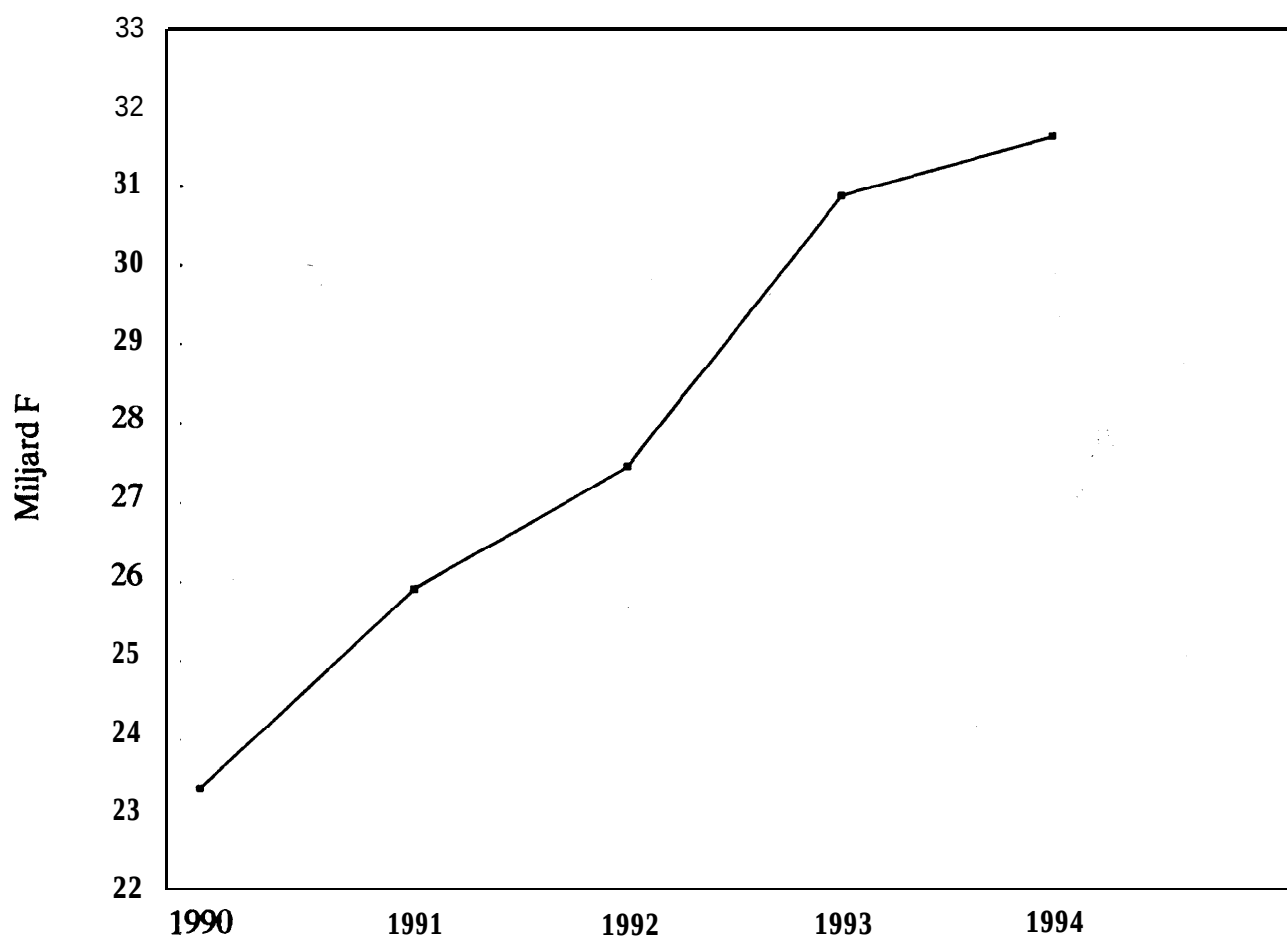
In meer

- Arbeidsherverdeling	+ 1.236
- Sociale economie	+ 10
- Pensioenwachtvergoedingen	+ 1.173,8
- Subsidies audiovisuele sector	+ 42
- Consortiumkrediet	+ 3.139
- Vastleggingsmachtiging FIOV	+ 1.000
- FIOC	+ 72

Bijlage I: Evolutie van de vastleggingsmachtigingen van de Fondsen voor Economische Expansie en Regionale Reconversie

Bijlage II: Evolutie van de beleidskredieten voor economisch belangrijke infrastructuurwerken (wegen, waterwegen, havens, zee- en rivierwaterkering)

Bijlage III: Evolutie van de begrotingskredieten voor de ondersteuning van Onderzoek en Ontwikkeling

Lijst met de gebruikte afkortingen

SERV :	Sociaal Economische Raad van Vlaanderen
IWT:	Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch onderzoek in de industrie
FIOC :	Flanders Investment Opportunities Council
O&O:	Onderzoek en Ontwikkeling
FIOV :	Fonds voor het Industrieel Onderzoek in Vlaanderen
VITO :	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
IMEC :	Interuniversitair Micro-Electronica Centrum
GOM :	Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij
RGE :	Rationeel Gebruik van Energie
VLIET :	Vlaams Impulsprogramma voor Energietechnologie
GIMV :	Gewestelijke Investeringsmaatschappij Vlaanderen
VMH :	Vlaamse Milieuholding
KS:	Kempische Steenkoolmijnen
LIM :	Limburgse Investeringsmaatschappij
VIZO :	Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen